

WAT VIND JE WAAR?

LEGENDA

- Vogelkijkhut, uitkijktorens en -punten
- Fietspont
- Treinstation
- Veerboot
- Toeristisch Opstap Punt
- Kantoren. Voor alle andere TIP punten oudezee.nl/tips

NATUURGEBIEDEN

- 1 Skrok bij Wommels
- 2 It Noarderleech tussen Oude Bildtzijl en Marrum
- 3 Nationaal Park De Alde Feanen Alde Feanen
- 4 Lionerpolder tussen Leons en Jorwert
- 5 UNESCO Werelderfgoed Waddenzee Waddenkust tussen Harlingen en Holwerd
- 6 Hegewiersterfield tussen Harlingen en Kimswerd
- 7 Voedselbos Ouwe-Syl A.C. Bakkerstraat 24 26, Oude Bildtzijl
- 8 Kloostertuin Oosterbierum St. Jorisstrjitte 22, Oosterbierum
- 9 De WierSter nachttuin Lautawei 5a, Wier
- 10 Hemmemapark Berlikum Hemmemastate 20, Berlikum
- 11 De Blikken tussen Wier en St.- Jacobiparochie
- 12 Skrins Monsamabuorren 5, Hinnaard
- 13 Pingjumer Gulden Halsband Stuitlaan, Pingjum

KERKEN EN REFUGIO'S

- 1 De Salviuskerk (d'Alde Wite) Tsjerkebuorren 1, Dronrijp
Eise Jeltjes Esinga is geboren in Dronrijp en ligt begraven op de begraafplaats van de Salviuskerk
- 2 Martinikerk Breedeplaats, Franeker
- 3 Koepelkerk Tsjerkestrjitte 2, Berlikum
- 4 Mariakerk Oude Weg 1, Boer
- 5 Sint Nicolaaskerk Lege Hearewei 3, Hijum
- 6 Ioannis Theatertsjerke Lautawei 3a, Wier
- 7 Sint Martinuskerk Tsjerkepaed 3, Deinum
- 8 Van Harenskerk Van Harenstraat 1, Sint Annaparochie
Rembrandt van Rijn trouwde hier zijn Saskia van Uylenburgh
- 9 De Sint-Janskerk Tsjerkepaed 3, Deinum
- 10 Sint-Nicolaastoren Camstrawei 7, Firdgum
- 11 Sint Piterskerk Kerkstraat 4, Grou
- 12 REFUGIO - Groate Kerk Oosteinde 1, Sint-Jacobiparochie
- 13 REFUGIO - Nicolaaskerk Aytadyk 3, Swichum
- 14 REFUGIO - Sint Gertrudiskerk Dorpsstraat 2, Peins
- 15 REFUGIO - Mariakerk Buorren 2, Blessum
- 16 REFUGIO - Johanneskerk Greate Buorren 1, Britsum
- 17 REFUGIO - Redbadtsjerke Sluitermanwei 4, Jorwert
- 18 REFUGIO - Sint Margaretakerk Sint Margrietwei 1, Boksum

TIPS VOOR KIDS

- 1 Zwemvijver De Swanneblom Kleasterdyk 12a, Slappeterp
- 2 Strand Harlingen Wesgerzeedijk, Harlingen Westerzeedijk
- 3 AquaZoo Leeuwarden De Groene Ster 2, Leeuwarden
- 4 Burmania Belef Boerderij Miedwei 2, Lekkum
- 5 Openluchtzwembad Mounewetter Mouneplein 5, Witmarsum
- 6 Zwembad Bloemketerp Burg. J. Dijkstraweg 11, Franeker
- 7 Kinderboerderij Doniastate Truerderdyk 14, Stiens
- 8 Dierenpark Hoeve Noordveld Oudebildtjik 6, Oude Bildtzijl
- 9 Monkeytown Franeker Burg. J. Dijkstraweg 3, Franeker
- 10 Openluchtzwembad De Klomp Walperterwei 27a, Wommels
- 11 Openluchtzwembad It Gryn Ieleane 1, Stiens
- 12 Openluchtzwembad De Sawn Stjerren It Blikelân 17, Hallum
- 13 Kabouterbos Kimswerd Kimswerderlaan, Kimswerd
- 14 Strandje bij Roptazijl Sylsleane 6, Wijnaldum

MUSEA EN CULTUUR

- 1 Kultuurfabriek Kooi-Aap Leijester Hegedijk 27 B, Oude Leije
- 2 Hannemahuis Voorstraat 56, Harlingen
- 3 Museum Warten Hellingpad 3, Warten
- 4 Fries Landbouw Museum Felling 6, Leeuwarden
- 5 Museum boerderij Ald Barrahûs Bredyk 28, Leeuwarden
- 6 Museum Martena Voorstraat 35, Franeker
- 7 UNESCO Werelderfgoed Koninklijk Eise Eisinga Planetarium Eise Eisingastraat 3, Franeker
- 8 Keatsmuseum Voorstraat 67, Franeker
- 9 Museum It Tsiisphûs Ald Hiem 2, Wommels
- 10 Commandopost /Bunker Grou Burstumerdyk 1, Grou
- 11 Yeb Hettinga Museum Camstrawei 18, Firdgum
- 12 Schoolplatenmuseum Deinum Sint Janswei 3, Deinum
- 13 Theater de Koornbeurs Noord 2, Franeker
- 14 Archeologisch Steunpunt Wijnaldum Tsjerkepaed 3, Wijnaldum
- 15 Bezoekerscentrum Aerden Plaats Ds. Schuilingstraat 4-6, Oudebildtjik
- 16 Bezoekerscentrum Terp Hegebeintum Pypkedyk 4, Hegebeintum
- 17 Kweldercentrum Noarderleech Noorderleeg 5a, Hallum
- 18 Dorpsarchief Halbertsmaplein 12, Gou

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- 1 Mummiekelder Wiuwert Terp 1, Wiuwert
- 2 It Jonkje Hans Brinkers Waddenpromenade, Harlingen
- 3 Expeditieschip Willem Barentsz Willemskade, Harlingen
- 4 Elfstedemonument Tegeltjesbrug
Canterlandswai, Gytsjerk
- 5 Sjukelân Westerbolwerk, Franeker
- 6 Bolwerk Theehuisjes Noorderbolwerk 26, Franeker
- 7 De Waadfisker Onder aan de Zeedijk Tzummarum
- 8 Korendragershuisje Zilverstraat 28, Franeker
- 9 Menno Simons Monument It Fliet, Witmarsum
- 10 De Jirnsumer Moeting Rijksweg, Jirnsom
- 11 Terp fan de Takomst Achter de Zeedijk, Blije
- 12 Broken Jug Harlingerstraatweg, Harlingen
- 13 11-Fountains De Walvis Nieuwe Willemshaven, Harlingen
- 14 11-Fountains De Oortwolk Breedeplaats 1, Franeker
- 15 Dobbepaarden fotokunstwerk Oazingaloeane 1, Marrum
- 16 Liauckemataste Liauckemalaan 2, Sexbierum
- 17 Stinze Stiens Smelbrêge 6, Stiens
- 18 Voormalige Lautastate en nachttuin Lautawei 11, Wier
- 19 Martenastate De Wier 7, Koarnjum
- 20 Dekema State Dekemawei 5, Jelsum
- 21 Camminghastins Voorstraat 2, Franeker
- 22 Uniastate Tsjerkepaed 3, Bears
- 23 Poptaslot of Heringastate Slotleane 1, Marsum
- 24 Botniastins Breedeplaats 1, Franeker
- 25 Het monument Poedersramp, Zeedijk, De Westhoek
- 26 De langste straat van Nederland: Oudebildtjik, vanaf De Westhoek t/m Oudebildtjik
- 27 Voormalige Melkfabriek (thans in gebruik als Chocolade fabriek) Monnikeweg 20, Achlum

MOLENS

- 1 Achlumer molen Hitzumerweg 3 Achlum
- 2 Poldermolen Heechhiem heechhiemsterreed, Deinum
- 3 Poldermolen De Hatsumermolen Keimptilsterdyk 2, Dronrijp
- 4 Poldermolen De Puollen Puoldyk 69, Dronrijp
- 5 Poldermolen Kingmatille Keimptilsterdyk 12a, Dronryp
- 6 Fatum molen Wommelservweg 77, Fatum
- 7 Arkens molen Leeuwarderweg, Franeker
- 8 De Borgmolen Burd 7, Grou
- 9 Molen De Bird Burd 22, Grou
- 10 Molen Tjasker Leechlân 5, Grou
- 11 Froskepôle molen Avondsterweg 11a, Leeuwarden
- 12 Poldermolen Terpzigjt It Aldlân 4c, Marssum
- 13 Poldermolen de Marsumer Molen Riemer Veemanstrjitte 1b, Marsum
- 14 Poldermolen de Kievit Sânwei 21a, Menaam
- 15 Poldermolen De Rentmeester Mieddyk 39, Menaam
- 16 Schalsumermolen Rijksweg, Schalsum
- 17 Molen De Korenaar Sexbierum Hearewei 30, Sexbierum
- 18 Molen de Hoop Mounepaed 5, Stiens
- 19 De Vrouwbuurtstermolen Vrouwbuurtstermolen 6, Vrouwenparochie
- 20 Windmotor Weidum Dekemawei 2a, Weidum
- 21 Hempterpoldermolen Mardyksterpaed 7, Wergea

WELKOM NOARDWEST FRYSLÂN

GEÏNSPIREERD DOOR EEN OUDE ZEE

Noardwest Fryslân is een plek als geen ander. Geniet van het landschap gevormd door terpen en dijken, land zo ver je kunt kijken. Daar waar eb en vloed eeuwenlang vrij spel hadden, worden nu de heerlijkste producten geoogst. Ontdek parels van dorpen met rustieke kerken, waar de tijd soms even stil lijkt te staan. Waan je als fietser of wandelaar in een paradijs van rust en ruimte. Vaar door de vele waterwegen. Ervaar dat de nacht nog echt donker is en luister naar de stilte. Ontdek de unieke historische plekken, de vele culturele bezienswaardigheden en de bruisende steden. De regio biedt veel voor een vakantie of een dagje weg.

Bezoek eens een Toeristisch Informatie punt (TIP) of VVV in de regio. Kijk op oudezee.nl voor de locaties, heel veel inspiratie, informatie, tips en evenementen.

GEÏNSPIREERD
DOOR EEN
OUDER
ZEE

//COLOFON

Deze oriëntatiekaart is gemaakt door Stichting Bestemming Noardwest. Hij is met veel plezier en zorgvuldigheid gemaakt. Het kan zijn dat er gedurende de uitgifte iets verandert of dat informatie om een andere reden niet meer klopt. Er kunnen daarom geen rechten aan ontleend worden. Zie je iets dat anders zou moeten? Laat het ons weten: info@bestemmingnoardwest.nl. Wij wensen je een fantastische tijd in Puur Fryslân: Het Fryslân geïnspireerd door een oude zee.

Fotografen: Klaas Keizer, Jeroen Adema, Guido Hibma

Met dank aan de gemeenten Harlingen, Waadhoeke en Leeuwarden. Kijk voor alle toeristische informatie van de regio op www.oudezee.nl

//PARELS VAN NOARDWEST

Wie door het landschap fietst of wandelt, komt ze zeker tegen, prachtige kerken, indrukwekkende staten en stinzen en bijzondere molens. Bijna ieder dorpje - hoe klein ook - vind je minimaal één kerk. In veel kerkjes worden ook diverse activiteiten en tentoonstellingen georganiseerd. In onze regio zijn ook kastelen, buitenplaatsen, landgoederen te ontdekken. Wij hebben het in Fryslân gemaks halve voor staten en stinzen. Niet alleen de prachtige historische panden zijn de moeite waard, maar neem ook eens een kijkje in de vele stinzentuinen met de bijzondere stinzenplanten.

Bezoek zeker ook de prachtige molens van Noardwest Fryslân. De molenaars vertellen je enthousiast over hun ambacht en de werking van de molen. Een leuker uitje vind je bijna niet. Zeker niet op een wonderige dag!

//ELFSTEDENSTAD HARLINGEN

Ontdek één van de oudste steden van Nederland: Harlingen, de stad van de ouwe seunen. Wist je dat deze stad al in 1234 stadsrechten kreeg? Kuier langs de vele wonderschone gevels. Ontdek de rijke historie in het museum Hannemahuis, de prachtige steegjes en oude pakhuizen. Geniet van het brede aanbod van de horeca en winkels. Slinger heerlijk door de charmante binnenhavens. Maar bezoek ook beslist de hippe pleisterplaats op de Nieuwe Willemshaven. Hier valt genoeg te zien en beleven!

www.oudezee.nl/harlingen

//ELFSTEDENSTAD FRANEKER

Franeke, de ster van de elf steden, een academiestad vol historie en vertier. De Universiteit van Franeke (1585-1811) was de op een na oudste van Nederland. In de stad zijn er nog volop verwijzingen naar, ook in Museum Martena. Vergeet niet het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium (het oudst werkende ter wereld!) te bezoeken, kijk rond in het historische stadhuis of maak een stadswandeling en ontdek de bolwerken met het Elfstedenbruggetje. In Franeke is het genieten van stadse geneugten in een vriendelijke dorpsfeer. Het is er allemaal - van jachthaven, theater, horeca en een eigentijds winkelaanbod tot musea en historische monumenten - en het mooiste is de pure beleving ervan: tijd, rust, ruimte en gastvrijheid brengen een dagelijkse portie klein geluk.

www.oudezee.nl/franeke

Deze kaart is gratis en onbetaalbaar

ONTDEK

HET PURE NOARDWEST FRYSLÂN

GEÏNSPIREERD DOOR EEN OUDE ZEE

www.oudezee.nl

//LANDSCHAP VAN DIJKEN EN TERPEN

De Friezen waren dijken- en terpenbouwers als de besten. Mens en water hadden en hebben een fascinerende relatie. Verdiep je in het landschap met haar bijzondere verhaal.

In Noardwest Fryslân vind je meerdere terpen waar door de afgravingen archeologische vondsten zijn gedaan. Ze worden tentoongesteld in de archeologische steunpunten in Firdgum, Wijnaldum en Oude Bildtzijl en het Kennis- en Informatiecentrum Terp Hegebeintum. Ga naar binnen en leer meer over de rijke en pure historie.

Het Bildt is een relatief nieuwe polder met een eigen karakter en dialect. Ontdek de historische Oudebildtdijk: de langste straat van Nederland, gevormd door een markante oude zeedijk met zijn typische dijkhuisjes en monumentale boerderijen. De Bilkerts zeggen graag: 'ant kikes'.

www.oudezee.nl/dijken-en-terpen

//ERVAAR DE DONKERTE: STJERREN SJEN

Nergens ervaar je de duisternis zo puur als in Noardwest Fryslân. Bij helder weer kun je de Melkweg of zelfs het Noorderlicht duidelijk zien. Veel ondernemers in het Waddengebied maken deze duisternis beleefbaar, speciaal voor jou. Met unieke ervaringen die niet mogen ontbreken op een bucketlist.

Ga je mee op ontdekkingsstocht? Beleef de donkerte vanaf het Wad op een historisch zeilschip uit Harlingen, ga kamperen onder de sterren in of bij een van de nachttuinen of navigeer met een Sterrentafel in de Lautatún bij Wier.

www.oudezee.nl/donkerte

//TOUR DE NOARDWEST: KUIERJE, FYTSE, FARRE

Met je hoofd in de wind en de zon op je huid kun je de wereld aan. Samen of mediterend in je eentje. Trek de wandelschoenen aan of stap op de fiets, want er zijn zoveel mooie routes te ontdekken! Bij de VVV en TIP's is informatie over het uitgebreide fiets- en wandel knooppuntennetwerk te verkrijgen.

In Noardwest Fryslân is het ook goed toeven op het water. Dompel je onder in het watersportdorp bij uitstek Grou, zeil mee met de bruine zeilvaart vanuit Harlingen of huur een boot en ontdek de vele kleine en grotere vaarwegen in Noardwest Fryslân! Tot binnenkort: oant sjen!

Hier vind je de leukste wandel/fiets en vaar routes!
www.oudezee.nl/routes

//BLOKJE OM: PELGRIMEN IN NOARDWEST-FRYSLÂN

Het Jabikspaad, de Fryske pelgrimsroute van Sint Jacobus.

Pelgrimeren is op weg gaan en je dagelijkse leven loslaten, alle beslommeringen achter je laten. Door te lopen of rustig te fietsen vertraagt je levenstempo en kom je los van onze snelle, gejaagde maatschappij. Iedere dag een poosje maakt je lichamelijk en mentaal sterker.

Door puur als een pelgrim onderweg te zijn, vind je ruimte voor nieuwe ervaringen: tijd om te ontdekken wie jij bent, om anderen te ontmoeten en open te staan voor wat er op je pad komt. Overnachten kan in een van de refugios.

www.oudezee.nl/pelgrimeren

//LEKKER ITE

Lekker uit eten gaan. Dat is toch pure luxe? In Noardwest Fryslân is lekker eten en drinken bijna hetzelfde als ademen, zo vanzelfsprekend. Het aanbod is divers en uitgebreid: van bierbrouwers tot theetuinen, van restaurants en gezellige cafés met veel gerechten bereid van streekproducten op de menukaart tot boerderijwinkels waar je inkopen kunt doen om zelf een heerlijke maaltijd te bereiden.

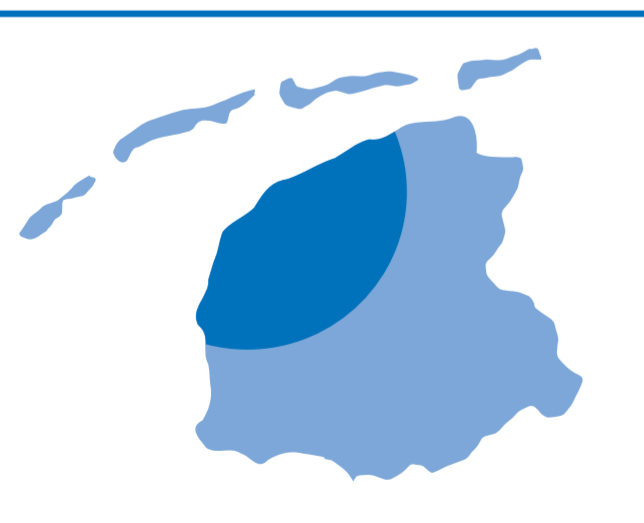
Ontdek waar je lekker kunt eten
www.oudezee.nl/lekker-ite

//LEKKER KOESE

Aan één dag Puur Noardwest Fryslân niet genoeg? Dat begrijpen we maar al te goed! Gelukkig kun je de nacht op talloze manieren doorbrengen. Kom slapen in een oude vuurtoren of op een historisch zeilschip. Boek een knusse B&B in één van de gezellige Elfsteden. Met meer personen? Maak een keuze uit de prima groepsaccommodaties of vakantiehuizen. Of neem tent, camper of caravan mee en vind een gezellige (kleine) camping. Wat je ook kiest, we beloven je dat het een nacht wordt om nooit te vergeten.

www.oudezee.nl/lekker-koese

MEER WETEN OVER DIT GEBIED?

- [facebook.com/OudeZee](https://www.facebook.com/OudeZee)
- [instagram.com/oudezee](https://www.instagram.com/oudezee)
- oudezee.nl

//UITAGENDA

Het bruist jaarrond in Noardwest Fryslân! Hier vind je unieke festivals, gezellige markten, de mooiste tentoonstellingen en de leukste uitstapjes voor kinderen; er valt genoeg te doen en te beleven! Je agenda zal nooit meer hetzelfde zijn!

www.oudezee.nl/uitagenda

//UNESCO WERELDERFGOED WADDENZEE

Noardwest Fryslân is al duizenden jaren verbonden met het Waddengebied en heeft een grote bijdrage geleverd aan de vorming van het gebied. Langzaam werd het 'opgebild' door het afzetten van slik tijdens de getijden. Kwelders werden ingepolderd om vruchtbare akkers en weiden te maken, zeedijken gebouwd om het oude en nieuwe achterland te beschermen.

De vaargeulen worden nog altijd gebruikt om goederen en mensen naar de Waddeneilanden over te zetten. Vissers vangen onder meer garnalen en mosselzaad. Op de bij eb droogvallende platen kun je wadlopen, in de geulen heerlijk zeilen: puur genot.

www.oudezee.nl/waddenkust

//UNESCO WERELDERFGOED KONINKLIJK EISE EISINGA PLANETARIUM

Het Planetarium in Franeke is het oudste nog werkende planetarium ter wereld! Maar er is nog meer te zien! De voormalige wolkammerij van Eisinga, astronomische instrumenten, een filmzaal, wisselende exposities en aandacht voor moderne sterrenkunde. Stap in de voetsporen van Eise Eisinga en combineer dit museum bezoek met een bezoek aan zijn geboorte en laatste rustplaats in Dronrijp. Ontdek de wereldwonderen van Noardwest.

www.oudezee.nl/unescoverelderfgoed

//TIPS VOOR KIDS

Het pure Fryslân, geïnspireerd op de bodem van een oude zee is een waar avontuur, ook voor de jongste gasten. Waar je nog heerlijk door de weilanden kunt struinen. Heb je wel eens gezien hoeveel bestjes daar eigenlijk rondkruipen? Water genoeg om slootje te springen, verstoppertje spelen in het hoge gras of lekker bootje varen. Of wat dacht je van zwemmen buiten of overdekt, wat een wettewille.

Lekker boartsje, gezond in de frisse buitenlucht. Adem maar eens diep in en je hebt nóg meer energie om lekker verder te spelen.

Bekijk de leukste kinderactiviteiten op
www.oudezee.nl/kids

//TIP INFORMATIEPUNTEN / VVV

Stap eens binnen bij een VVV of een Toeristisch Informatie Punt in de regio Noardwest-Fryslân. Ze maken je graag wegwijs in onze karakteristieke omgeving. Je krijgt er de leukste tips over bijzondere restaurants, hotels, bezienswaardigheden en leuke shops. Ook kun je er terecht voor arrangementen, stadswandelingen en routekaarten.

Weten waar je ze kan vinden?
www.oudezee.nl/tips

